

FRÅN SMUTSLITTERATUR TILL LILLA HJÄRTAT

Vad är lämpligt för barn? Frågan har i olika tider format hur barnlitteratur skrivs och ofta lett till debatter. Det som i debatten ofta beskrivits som censur handlar i de flesta fall om andra saker: omarbetningar, bortsortering och kommersiella anpassningar. Samtidigt påverkar den offentliga debatt vilka berättelser som uppfattas som tillåtna och tillgängliga.

Dawit Isaak
Database of
Censorship

1910-tal

"Smutslitteratur" och
Nick Carter

Billiga kioskhäften om detektiven Nick Carter väckte oro bland lärare, bibliotekarier och kulturdebattörer. Kritiker menade att våldsamma och sensationslystna berättelser hotade barns moral och läsvanor.



1950-tal

Serietidningar och
moralpanik

Kritik riktades mot serietidningar som Fantomen, Tarzan och Stålmannen. Debatten var influerad av USA och psykiatrikern Fredric Wertham som hävdade att serier kunde leda till ungdomsbrottslighet.



1970-tal

Passiva prinsessor
och könsroller

Äldre barnboksklassiker började granskas utifrån frågor om jämställdhet och stereotypa könsroller. Flickböcker och Disneyfilmer kritiserades för att reproducera förlegade ideal.



2010-tal

Rasism, representation och självcensur

Debatten kom alltmer att handla om normkritik, rasism och representation. I vissa böcker ändrades stötande ord och bilder ritades om. I ett uppmärksammat fall kritiserades Stina Wirsén för att ha ritat den stiliserade figuren "Lilla Hjärtat" i en rasistisk bildtradition. Debatten som följde ledde till att hon slutade rita figuren och drog tillbaka böcker och filmer där "Lilla Hjärtat" förekommer.

